SIEVIETES SPĒKS UN BRĪVĪBA

DAINA DAGNIJA

WOMAN'S STRENGTH AND INDEPENDENCE



SUBTROPISKĀ ZEME / SUBTROPICAL LANDSCAPE
audekls, eļļa / oil on canvas, 1963, 122 x 90

Daina Dagnija

SIEVIETES SPĒKS UN BRĪVĪBA

Daina Dagnija dzimusi 1937. gadā Rīgā. 1944. gadā kopā ar ģimeni viņa devās bēgļu gaitās un 1951. gadā nonāca Detroitā, ASV. No 1954. līdz 1956. gadam Daina Dagnija mācījās Mākslas studentu līgā *(Art Students League (Merit Scholarship))* Ņujorkā. 1959. gadā viņa turpināja studijas Detroitas Mākslas un dekoratīvi lietišķās mākslas skolā *(Art School of the Society of Art and Craft)* un devās uz Losandželosu, kur studēja Šonāra institūtā *(Chouinard Institute (Cal Arts))*, kur kļuva par pārliecinātu abstrakto ekspresionisti.

1960. gada beigās mākslinieces apprecējās ar jaunu latvieti, kurš bija iesaukts dienēt Okinavā ASV armijā. Dažus mēnešu vēlāk arī Daina Dagnija nonāca Okinavā, kur smēlās iedvesmu apkārtnē un sāka attīstīt savu individuālo figuratīvi abstrakto rokrakstu mākslā.

Daina Dagnija atklājās Latvijas un visas pasaules mākslas pētniekiem un cienītājiem ar tikai sev raksturīgām mākslinieciskā rokraksta formām. Viņa nepārtrauc būt fiziski un emocionāli spēcīga sieviete, neraugoties uz pārdzīvoto un piedzīvoto bēgļu gaitās Otrā pasaules kara laikā, izdzīvoto un līdzpaņemto emigrācijā un atvesto atpakaļ mājās - Latvijā.

Ar pieredzes bagāto un īpašo domāšanu savās mākslas izpausmēs mākslinieces vienmēr ir aktuāla un brīva. Jau 20. gadsimta 60. un 70. gados, pēc ASV dominējošām Pop, Op un fotoreālisma izpausmēm, Daina Dagnija turpināja izkopt savu figuratīvo stilu, ko var raksturot kā krāsās dinamisku un formās spēcīgu.

Daugavpils Marka Rotko mākslas centrā eksponētie darbi iezīmē mākslinieces radošās darbības būtiskākos posmus, parādot arī agrīnos Dainas Dagnijas darbus - Okinavas perioda kompozīcijas - krāsainus, dzīvīgus un tajā pašā laikā simboliskus tēlus, uzlūkotus īpašajā Okinavas vidē, kas raksturo mākslinieces gleznieciību no 1962. līdz 1971. gadam. Šajā gleznieciības posmā jaušama īpaši mīkstināta un dziļi glezneciska toņu pāreja, kā arī iezīmējas mākslinieces rokrakstam raksturīgā krāsainā kontūra kompozīcijās izmantotajiem siluetiem.

Visu mākslinieciskās karjeras laiku Daina Dagnija seko līdzi arī politiskajām norisēm un izmaiņām pasaulē. Ar saviem darbiem mākslinieces runā par karu, stāsta par latviešiem, kas ir devušies bēgļu gaitās. Kā alegoriju viņa izmanto arī vjetnamiešu un afgāņu bēgļus. Nemitīgas saiknes noturēšanai ar dzimteni neatņemama tēlu sastāvdaļa Dainas Dagnijas darbos ir ģimene, sieviete-māte, kura viena izaudzina divus dēlus.

Nozīmīgu vietu mākslinieces daiļradē 20. gadsimta 70. gados ieņem lielformāta gleznas par Ameriku – zemi, kurā viņa dzīvo. Šie darbi lielā mērā simbolizē arī sabiedrību kopumā. Viens no nozīmīgākajiem darbiem ir „ASV Divsimtgades parāde", kuru kopā ar diviem citiem darbiem izvēlējās ASV Valsts departamenta programma Vašingtonā *(Art in Embassies)* vēstnieka Džeimsa Holmsa *(Holmes)* rezidencei Rīgā no 1999. līdz 2001. gadam.

Pagājušā gadsimta 80. gadu sākumā mākslinieces radīja darbu ciklu „Sieviete un govs", kas guva milzīgu ievērību un ir aktuāls līdz pat mūsdienām. Šis Dainas Dagnijas darbu cikls runā par visuma ritmiem cilvēka dzīvē, kā arī skar sievietes esības tēmu.

Būtisks un spilgts ir mākslinieces cikls „Senču ezeri" Baltijas valstu neatkarības atgūšanas kontekstā. Ciklu iezīmē gadskārtu un seno latviešu rituālu klātbūtne, mītiskums un misticisms. Šīs tēmas pamatā ir iedvesmas smelšanās Atmodā un Ausekļa dzejolī par Gaismas pili – no folkloras aizgūtās teiksmas par ezerā nogrimušu pili, kura pacelsies tikai tad, kad kāds uzminēs tās vārdu. Teiksma pārtapusi par Latvijas vēstures metaforu: tautas brīvību simbolizējošā gaismas pils dienas gaismā iznirs tad, kad tauta atgūs brīvību.

Mākslinieces jaunākie darbi ir sievietes enerģijas, kosmosa spēka un prāta pilni. Viss mijas, vijas, tiecas, elpo, joņo, triecas, plūst un virmo, atklājot mākslinieces enerģijas spēku. Dainas Dagnijas darbi burtiski staro un liek uzsmaidīt.

Daina Dagnija sarīkojusi vairāk nekā 30 personālizstādes un piedalījās daudzās grupu izstādēs muzejos un galerijās ASV, Latvijā, Marokā, Kanādā un citur.

1993. gadā mākslinieces saņēma Pasaules brīvo latviešu apvienības Kultūras fonda Goda balvu vizuālajās mākslās. Divas reizes *(1980. un 1985. gadā)* saņēma Ņūdžersijas pavalsts Mākslas padomes grantu gleznieciībā *(New Jersey State Council of the Arts Fellowship in Painting)* u.c. atzinības un apbalvojumus.



Daina Dagnija

WOMAN'S STRENGTH AND INDEPENDENCE

Daina Dagnija was born in 1937 in Riga. In 1944 her family fled the Soviet occupation of Latvia. After years in displaced persons camps, in 1951 they immigrated to USA – Detroit, Michigan. From 1954 to 1956 Daina Dagnija studied painting at the Art Students League in New York, where she received a merit scholarship. Then she continued her studies back in Detroit at the Art School of the Society of Arts and Crafts. In 1959 Daina Dagnija moved to Los Angeles and for more than a year attended the Chouinard Institute *(now Cal Arts)* where she became a convinced abstract expressionist.

Having met and married a young Latvian, who was drafted to serve in Okinawa, she soon joined him there. They lived in an Okinawan village *(1961-1962)*, where inspired by the exotic surroundings and people, Dagnija started to develop her personal figurative style, based on the abstract language, which she had mastered.

Back in USA Dagnija continued working in her unique style – now the abstracted forms of the figures, becoming more defined and also, outlined by contrasting colors.

Living close to New York City, she saw all the art trends and movements come and go. When Pop art appeared, she kept painting people, not products. Then came OP art and Photorealism. As women artists had been discriminated by museums and top galleries, they tried to get attention – and did – by doing “Body parts”, Dagnija kept covered – following her own creative needs and ideas.

At New York's great museums she had the opportunity to see all the great shows of outstanding artists. *(This she considers her best “school”, of the contemporaries Mark Rothko was her favorite.)* Staying independent and following no marketed trends is not easy, especially for a divorced “woman artist”, raising two sons by herself. Also, an immigrant, whose family had lost everything... But it seems that all her life's experiences and surviving of hardships has made Dagnija even stronger, more independent. And such she remains to this day.

Dagnija's originality and creative thinking has been noticed by art connoisseurs and admirers in USA, Latvia and elsewhere.

Her works displayed at the Daugavpils Mark Rothko Art Centre include all important creative periods of her career. Starting from the Okinawa period, when she turned to painting figures. Then through the sixties and seventies, when she paints the society around her and woman's place in it.

During her artist's career, Dagnija has followed world and political events. In her large paintings she speaks about war, dictatorship and the fate of refugees – she identifies and paints Vietnamese and Afghan refugees, also childhood memories of Latvia.

She has always maintained strong ties and feelings about her native country. Dagnija first visited Latvia in 1980, in 1987, together with some other artists, two of her “Woman and Cow” paintings were shown at the museum of Foreign Art – the first official exhibit of Latvian artists from outside the Soviet Union. Then solo shows in the Arsenāls and other museums in 1995 and 1996. Wishing to experience living in her native land and, also, fulfilling her parents' dream, which never came true, she moved to Latvia in 2001.

Among her large paintings of life-sized figures in sixties and seventies a significant place have those about America, the country where she lives, but also representing society in general.

An outstanding painting is the “Bicentennial Parade” *(Celebrating 200 years of America's Independence)*.This and two other works were selected by the U.S. State Department “Art in Embassies” program in Washington for ambassador James Holmes residence in Rīga *(1999 - 2001)*.

The “Woman and Cow” series are important works in Dagnija's career. Their symbolism and universality addresses everyone in various ways. In 1982 a white cow came – almost appeared to her – into Dagnija's work and until 1985 evolved into a 12 painting symbolic cycle about woman's deep feelings and the cycles of life; “icons of nature, fertility, death and spiritual transformation”. *(L.Langa)*

The “Ancestor Lakes” are essential and outstanding in the context of Latvia's regained independence, relating to myths, legends and rituals of our ancestors. At the time of the “Awakening” movement in the Baltic States, the artist *(walking around a New Jersey lake)* thought about the legend of Burtnieku castle, which had sunk in that lake, and would rise again when freedom is regained. Thus the castle is a metaphor of Latvian history.

The artist's latest works are full of energy, strength and intelligence. It seems that there is cosmic movement everywhere – they are breathing, striving, twisting and turning, flowing and vibrating; some literally radiating and letting us also shine and smile.

By now Daina Dagnija has had at least forty solo exhibitions and has taken part in innumerable group shows in museums and galleries in USA, Morocco, Canada, Latvia and elsewhere.

Dagnija is twice the recipient of the New Jersey State Council of the Arts Fellowship for painting *(in 1980 and 1985 - for the Woman and Cow cycle)*.

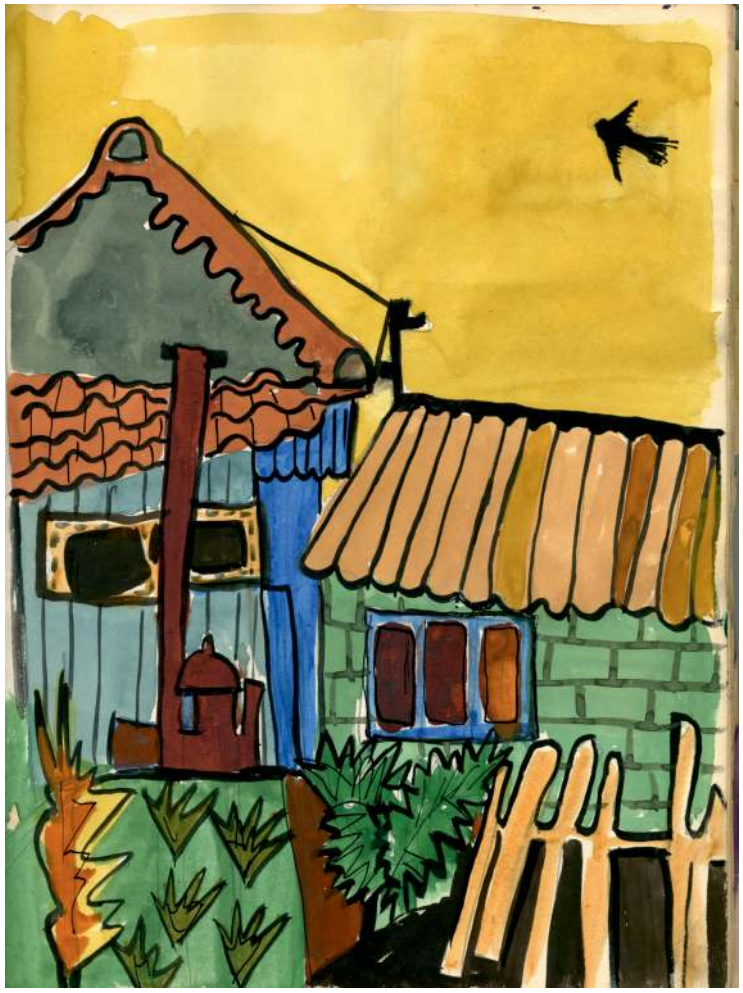
In 1993 she received the honorary prize for Visual arts from the cultural foundation of the Association of World's Free Latvians and, also, has received other awards and recognitions.



OKINAVAS CIEMS / OKINAWAN VILLAGE
koks, ella / oil on masonite, 1963 / 1964, 122 x 163



OKINAVAS SKICE I / OKINAWAN SKETCH I
papīrs, ūdens krāsas / paper, watercolour, 1960 / 1962, 20 x 30



OKINAVAS SKICE II / OKINAWAN SKETCH II
papīrs, ūdens krāsas / paper, watercolour, 1960 / 1962, 20 x 30

OKINAVAS SIEVIETES / OKINAWAN WOMEN
audekls, eļļa / oil on canvas, 1964, 122 x 90





1949. GADA VASARA / SUMMER 1949
audekls, eļļa / oil on canvas, 1980, 188 x 162



IMIGRANTI / IMMIGRANTS
audekls, e‖a / oil on canvas, 1969, 180 x 213



MELNAIS GĀJIENS / THE RELATIVES
audekls, eļļa / oil on canvas, 1974, 188 x 163



DZIMTAS PORTRETS / TRIBAL PORTRAIT
audekls, eļļa / oil on canvas, 1975, 132 x 132

ASV DIVSIMTGADES PARĀDE / THE BICENTENNIAL PARADE
audekls, eļļa / oil on canvas, 1976/1977, 152 x 153


Dagnija



ZEMES DIENA / EARTH DAY
audekls, eļļa / oil on canvas, 1971, 220 x 100



AFGĀŅU BĒGĻI / AFGAN REFUGEES
audekls, eļļa / oil on canvas, 1980, 168 x 168



SIEVIETE UN GOVS III / WOMAN AND COW III
audekls, eļļa / oil on canvas, 1982, 183 x 163



SIEVIETE UN GOVS VI / WOMAN AND COW VI
audekls, eļļa / oil on canvas, 1983/1984, 184 x 179
Latvijas Nacionālā mākslas muzeja kolekcija / Collection of Latvian National Museum of Art



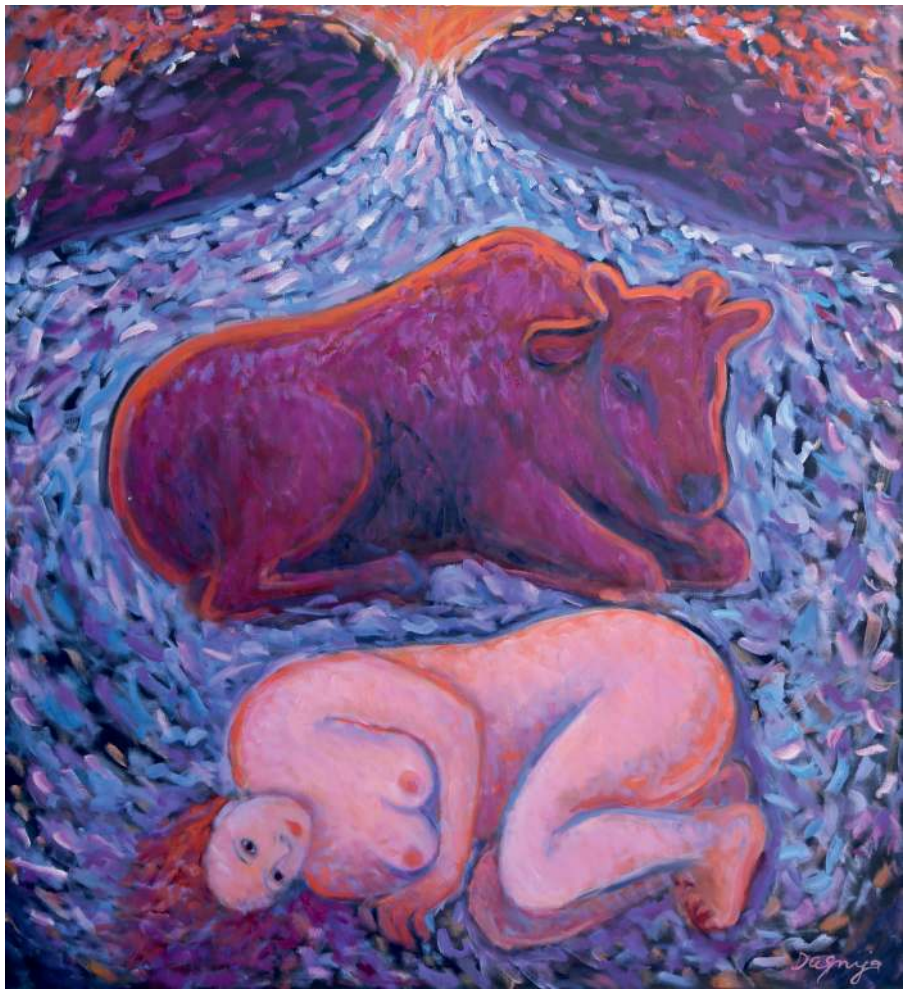
SIEVIETE UN GOVS I / WOMAN AND COW I
audekls, e̲l̲a / oil on canvas, 1982, 184 x 179



SIEVIETE UN GOVS IX / WOMAN AND COW IX
audekls, eļļa / oil on canvas, 1984, 184 x 163



SIEVIETE UN GOVS VII / WOMAN AND COW VII
audekls, eļļa / oil on canvas, 1984, 184 x 158



SIEVIETE UN GOVS VIII / WOMAN AND COW VIII
audekls, eļļa / oil on canvas, 1984, 184 x 168

SIEVIETE UN GOVS XI / WOMAN AND COW XI
audekls, eļļa / oil on canvas, 1985, 184 x 179
Daugavpils Marka Rotko mākslas centra kolekcija / Collection of Daugavpils Mark Rothko Art Centre





DŽENTELMENIS UN BULLIS III / GENTLEMEN AND BULL III
audekls, eļļa / oil on canvas, 2009, 200 x 168



VASARAS ZĀLĒ (NO CIKLA “SENČU EZERI”) / IN SUMMER GRASS (“ANCESTOR LAKES” SERIES)
audekls, eļļa / oil on canvas, 1991, 183 x 168



IZ ZEMES CENTRA (NO CIKLA "SENČU EZERI") / CENTER OF THE EARTH ("ANCESTOR LAKES" SERIES)
audekls, eļļa / oil on canvas, 1989, 167 x 167



MĒNESS, TIE BIJA SENI NOTIKUMI (NO CIKLA “SENČU EZERI”) / MOONLIT MEMORY (“ANCESTOR LAKES” SERIES)
audekls, eļļa / oil on canvas, 1992, 184 x 168



ZEMES MĀTE, VEĻU MĀTE (NO CIKLA “SENČU EZERI”) / MOTHER EARTH (”ANCESTOR LAKES” SERIES)
audekls, eļļa / oil on canvas, 1995, 184 x 168



APSNIGUŠIE (NO CIKLA “SENČU EZERI”) / IN THE SNOW (”ANCESTOR LAKES” SERIES)
audekls, eļļa / oil on canvas, 1995, 163 x 152

SAULĒ / IN THE SUN
audekls, eļļa / oil on canvas, 2008, 200 x 200





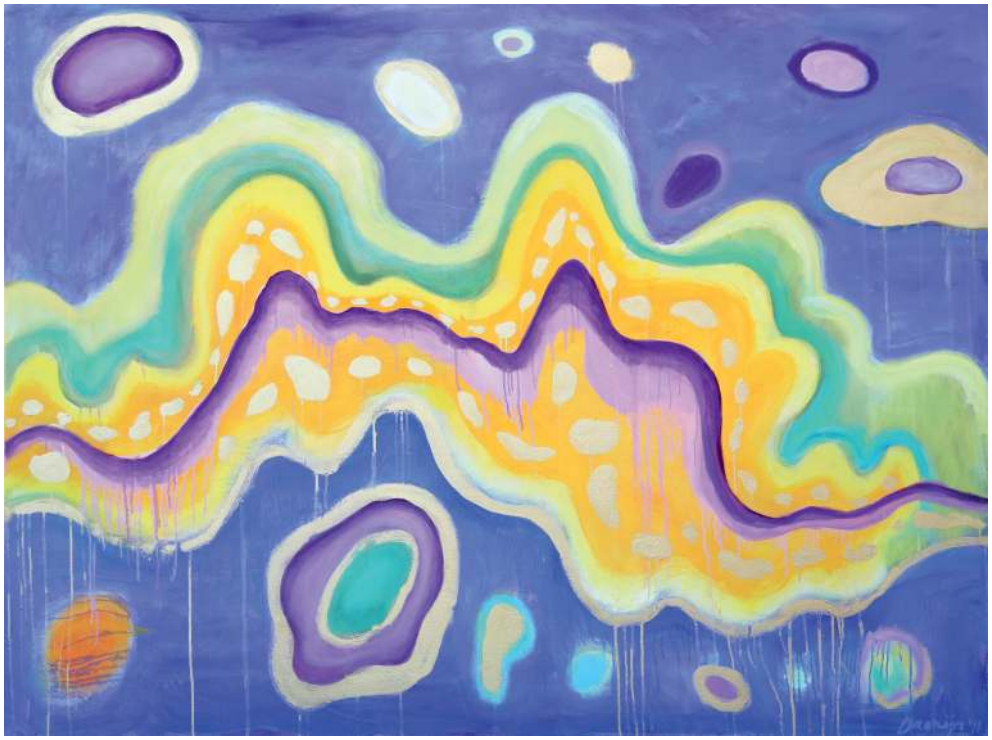
SARKANĀ TELPA / RED UNIVERSE
audekls, eļļa / oil on canvas, 2008, 200 x 200



IZ TUMSAS / OUT OF THE DARK
audekls, eļļa / oil on canvas, 2008, 200 x 200



NEZINĀMĀ ZEME / UNKNOWN LAND
audekls, eļļa / oil on canvas, 2009, 100 x 100



STARP DEBESĪM UN JŪRU / BETWEEN SKY AND SEA
audekls, eļļa / oil on canvas, 2011, 130 x 175



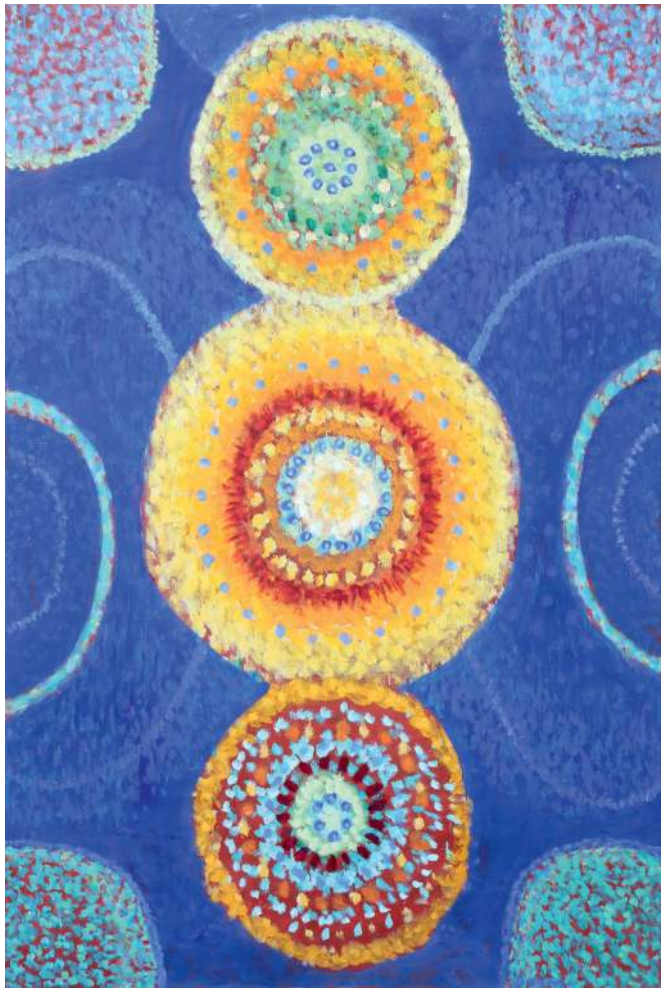
JĀŅU NAKTS ZEMGALES MEŽĀ / SUMMER SOLISTICE IN ZEMGALE
audekls, eļļa / oil on canvas, 2002, 172 x 142



EVOLŪCIJA / EVOLUTION
audekls, eļļa / oil on canvas, 2003, 120 x 175



SNIEDZOTIES SAULĒ / REACHING TO THE SUN
kartons, eļļa / cardboard, oil, 2014, 150 x 100



TRĪS SAULES / THREE SUN
kartons, eļļa / cardboard, oil, 2014, 150 x 100



SĀPJU KOKS (VELTĪJUMS UKRAINAI) / TRAGIC TREE (DEDICATED TO UKRAINE)
kartons, eļļa / cardboard, oil, 2014, 150 x 100



SPĪDĒT / GLOWING
kartons, eļļa / cardboard, oil, 2014, 150 x 100



PILOŠĀ PASAULE / DRIPPING UNIVERSE
kartons, eļļa / cardboard, oil, 2013, 150 x 100



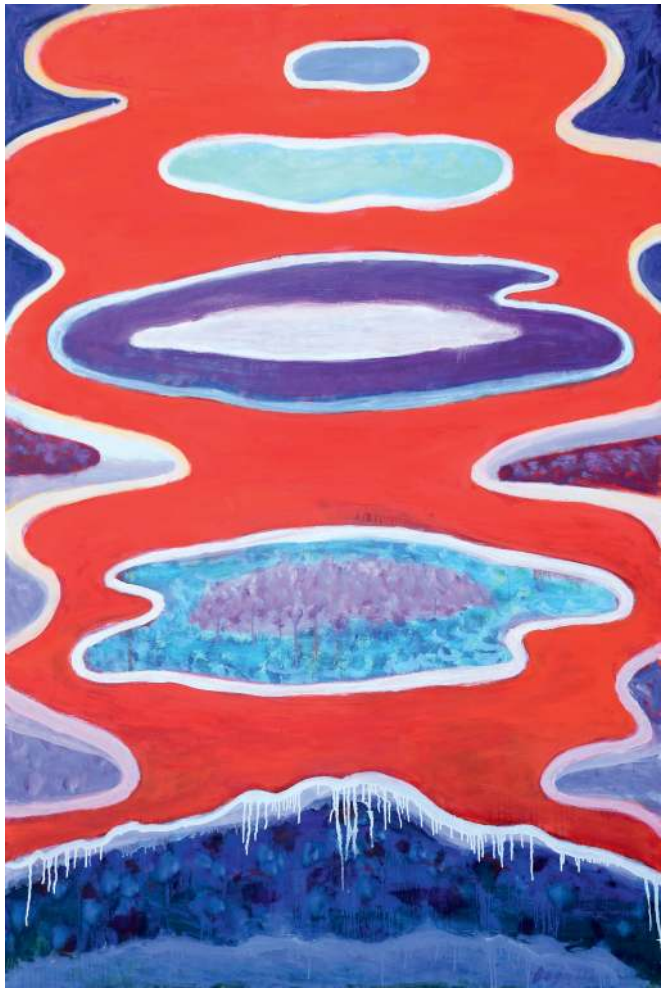
RUDENS KOKS / AUTUMN TREE
kartons, eļļa / cardboard, oil, 2014, 150 x 100



ROKU KOKS / TREE OF HANDS
kartons, eļļa / cardboard, oil, 2013, 150 x 100



SNIEDZOTIES / REACHING
kartons, eļļa / cardboard, oil, 2014, 150 x 100



ŪDENS KUSTĪBA / FLOWING
kartons, eļļa / cardboard, oil, 2015, 150 x 100



LAVA
audekls, eļļa / oil on canvas, 1993, 184 x 151

DAINA DAGNIJA. SIEVIETES SPĒKS UN BRĪVĪBA
DAINA DAGNIJA. WOMAN'S STRENGTH AND INDEPENDENCE
Izstādes katalogs / Exhibition calatogue

Izstāde Daugavpils Marka Rotko mākslas centrā no 2015. gada 17. jūlija līdz 15. septembrim
Exhibition at Daugavpils Mark Rothko Art Centre from July 17 till September 15, 2015

Izstādes kurators / Curator of Exhibition - Māris Čačka

Redaktors / Editor - Valentīns Petjko
Teksts latviešu valodā / Text in Latvian - Valentīns Petjko
Teksts angļu valodā / Text in English - Daina Dagnija
Foto / Photo - Baiba Priedīte, Normunds Brasliņš
Dizains / Design - Elīna Locika

Vāka iluctrācija / Cover illustration:
Daina Dagnija
SARKANĀ TELPA / RED UNIVERSE
audekls, eļļa / oil on canvas, 2008, 200 x 200

Izdevējs / Publisher - Daugavpils Marka Rotko mākslas centrs
www.rothkocenter.com
Iespiests / Printed - Dardedze Hologrāfija

ISBN: 978-9934-535-12-3